

Naturavdelningen
Jennie Niesel

Planeringsunderlag för våtmarksansökningar

Det finns en stor efterfrågan om kartskikt från Länsstyrelsen som visar lämpliga områden för anläggning av våtmarker och annan information som underlättar för kommunerna att planera våtmarksprojekt.

Länsstyrelsen undersöker möjligheterna att ta fram en webbaserad lösning med release före sommaren. I nuläget får vi hänvisa till information i detta dokument samt på vår webbplats. Se under rubriken *Våtmarksinfo på webben* nedan.

Finns förutsättningar?

En samlad syn på olika stöd och de processer som leder fram till våtmarker är angelägen. Förutsättningen för att våtmarker ska komma till stånd bygger på intresse från markägare och att de får hjälp med att bedöma våtmarkslägen och ta fram underlag som kan utgöra en anmälan om vattenverksamhet.

Länsstyrelsens beslut avgör om det finns förutsättningar att gå vidare och anlägga en våtmark eller återställa ett vattenområde. Våtmarker större än 5 ha innebär alltid prövning i domstol. Förstudier som syftar till att ta fram underlag för anläggning av stora våtmarker i bra lägen samt omprövning av vattendomar är därför angelägna i ett tidigt skede.

Länsstyrelsen arbetar för mer våtmarker. Vår ambition är att byråkratin ska minimeras men samtidigt har vi en skyldighet att trygga rättssäkerhet. Vi kommer arbeta mot att begränsa byråkrati och vår ambition är att stötta och hjälpa till för att sprida budskap om behov av fler våtmarker på rätt plats.

Kommunerna har en viktig roll

I att hjälpa lokala aktörer med ansökan och likviditet och att göra åtgärder på egen mark. Topografiska kartor och Lantmäteriets höjdmödel är kopplade till licens i väntan på fler publika skikt och eventuell extern webb-lösning på Länsstyrelsens webbplats.

Länsstyrelsens prioritering

Generellt kan vi säga att hög prioritet har platser för historiska våtmarker i sänkor där åtgärderna inte krockar med befintliga samhällsintressen.

Länsstyrelsen prioriterar generellt (alla stödformer) våtmarksprojekt som innebär:

- Kvarhålla och balansera vattenflöden i landskapet
- Ökat tillskott till grundvattnet
- Näringsretention – minskad övergödning
- Bidrag till biologisk mångfald
- Minskad klimatpåverkan, klimatanpassning
- Förstudier som tar fram underlag för prövning i Mark- och miljödomstolen

Sen har de olika stödformerna olika syften som projekten ska bidra till samt olika krav. Mer om det finns i sammanställningen på [LONA-webben](#) samt på respektive webbplats under rubriken *Bidragsinfo på webben* längre ner i detta dokument.

Tips

- Projekt som innebär att öppna upp invallningar kan vara förhållandevis enkla att jobba med om det finns stor samstämmighet bland markägarna.
- Våtmarker som överstiger 5 ha kräver alltid tillstånd och prövas i domstol.
- Åtgärder som kräver ändrad vattendom och tillstånd får gärna sökas som förstudie med framtagning av underlag så snart som möjligt. Själva genomförandet kan då eventuellt hinnas med i kommande ansökningsomgångar i LONA Våtmarker 2019-2020, alternativt senare inom Landsbygdsprogrammet eller LOVA.

Exempel på planeringsunderlag

Rapporter i Länsstyrelsens rapportdatabas

[Rapport 2014:40 - Regional handlingsplan för klimatanpassning](#)

[Rapport 2016:34 - Åtgärder mot höga flöden i Skee Strömstads kommun](#)

Underlag ute på remiss (rapporter ska publiceras)

Klimatanpassningsprojekt: Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen visar i rapport kommuner på olika sätt att minska risken för översvämning på ett naturanpassat sätt. Svårigheter visas och arbetsätt föreslås för att komma framåt i processen. Åtgärder som rätt utförda minskar risken för översvämning på ett naturanpassat sätt kan exempelvis vara anläggning av våtmarker och fördämningar i diken samt åtgärder i svämplan, återmeandring av diken och uppsamling av ytavrinning. Rapporten är ute på extern remiss nu och ska vara publicerad som pdf-rapport 1/3. I nuläget har vi rapport [2016:34](#) från pilotprojektet. Se ovan. Här anges att åtgärder kan göras där befintliga naturvärden idag saknas. Hänvisar till GIS-skikt för att kolla av olika samhällsintressen. Kontakt: Anita Bergstedt-Söderström (Länsstyrelsens Naturavdelning). Kan användas som stöd vid första ansöknings-tillfället 10 april 2018.

Grön Infrastruktur: Två kartor för våtmarker har tagits fram. En visar lämpliga platser att anlägga eller restaurera våtmarker sett till klimat, grundvattentillrinning och näringsretention. På samma karta ses invallad åkermark, försvunna våtmarker

i sänkor på organogen mark, försvunna våtmarker i sänkor och avslutad torvtäkt. Den andra kartan visar täthetsanalys av värdekärnor över befintliga våtmarker. Tanken är att kommunerna ska kunna dra nytta av kartmaterial som kommer fram inom GI och att skikten så småningom ska bli tillgängliga. Först ska handlingsplanen (innehåller mer än våtmarker) skickas ut på remiss internt (i mars) och april/maj (externt). Kontakt: Maria Thordarson och Johan Dahlberg (Länsstyrelsens Naturavdelning). Missas vid första ansökningstillfället 10 april 2018. Kartdatat i våtmarksdelen baseras delvis på klimatdata och är enligt uppgift svår att zooma ner på kommunnivå.

Våtmarksinfo på webben

[Anlägga våtmark](#)
[Vägledning för anmälan](#)
[Tips och råd](#)
[Goda exempel](#)

Bidragsinfo på webben

[LONA våtmarker \(Naturvårdsverket\)](#)
[LONA våtmarker \(Länsstyrelsen\)](#)
[Stöd till miljöinvesteringar inom LBU \(bl.a. anlägga dammar och våtmarker\)](#)
[Miljöersättningar inom LBU \(bl.a. skötsel av våtmarker\)](#)
[LOVA-bidraget](#)
[Stöd och bidrag till åtgärder för att nå miljömålen](#)

Källor GIS-underlag

[Geodatakatalogen \(ext\)](#): Externa GIS-data från Länsstyrelserna och länkar till andra datavärddar. Se mer om olika skikt nedan.

[Länsstyrelsens infokarta](#): Tittskåp för externa användare. Ska ersättas med nytt system under 2018. Webblösning för våtmarksansökningar eventuellt på gång.

[Artportalen](#): tittskåp och möjligheter att tanka ner data. För närvarande finns verktyget Artportalskopplingen att beställa för ArcGIS-användare. Verktyget är utvecklat av Länsstyrelserna. Info om detta finns på [projektwebbplatsen](#) för Samverkan om Artdata. En motsvarighet ”Art-sök” på gång för nya Webb-GIS såväl internt som externt före sommaren. Alla (vem som helst) kan söka efter fynddata från samma datakällor som man når via Artportalskopplingen med sökning i Analysportalen <https://www.analysisportal.se/> (Datakällor: <https://www.analysisportal.se/Data/DataProviders>). Den kan vara lite knepig att söka i, men det går.

[Miljödataportalen](#): här finns data från bl.a. Naturvårdsverket, länkas från Geodatakatalogen

[Skogsdataportalen](#): Här finns Skogsstyrelsens data, länkas från Geodatakatalogen

Exempel på publika GIS-skikt i Geodatakatalogen

Vi försöker tillgängliggöra fler efterhand, men det beror på om materialet går att sprida utan licens. Se länk till katalogen nedan och bild sist i dokumentet.

LstO Historisk våtmark från jord- och bergartskartan: Historisk våtmark framtagen från den kombinerade jord- och bergartskartan i serie aa (1861-1974) 1:50 000, serie ab (1877-1893) 1:200 000 och serie ac (1902-1905) 1:100 000. Områden med organogena jordarter har kartlagts för historisk våtmark. [Rapport](#) innehåller produktionsbeskrivning men får i dagsläget beställas. Vi undersöker om det går att lägga ut pdf-rapport i vår rapportdatabas.

LstO Historiska våtmarker 1800-talet: Resultat från arbetet med rapporten "Historiska Våtmarker" Rapport 2004:17. Skiktet täcker jordbruksområdena kring Vänern samt Götaälv och Örekilsälven. Skapat genom digitalisering av Generalstabskartan från 1800-talet. [Rapport](#) innehåller produktionsbeskrivning men får i dagsläget beställas. Vi undersöker om det går att lägga ut pdf-rapport i vår rapportdatabas.

LstO Våtmarkslägen för rening av kväve och fosfor (Grupp): Innehåller datamängderna: "Minst 100 hektar avrinningsområde med 70% åkermark uppströms" samt "Minst 100 hektar avrinningsområde med 50% åkermark uppströms". Vattenavdelningen står som ansvarig för skiktet och ska enligt uppgift häva licenskravet de närmaste dagarna, vilket gör det fritt för extern användning. Vi undersöker om det går att lägga ut pdf-rapport i vår rapportdatabas.

NV Våtmarksinventeringen, VMI (Extern): Befintliga våtmarker (över 10 ha i södra Sverige) inventerade i Våtmarksinventeringen. Länk till metadata [miljödataportalen](#) och [nedladdning](#) av zip-fil. [Sammanfattande rapport](#) från inventeringen.

Exempel på allmänna intressen

På [vår webbplats om anlägga våtmarker](#) anger vi exempel på allmänna intressen som kan utgöra hinder vid en våtmarksansökan. Fler finns. T.ex. om man vill jobba i skogslandskapet med att dämpa flöden. Vi återkommer om eventuell webb-lösning. Sök på LSTO så får ni fram de skikt som finns från Länsstyrelsen i Västra Götaland i geodatakatalogen. Sök på SJV så får ni fram Ängs- och betesmarksinventeringen nationellt. Sök på Skog så får ni fram även skikt med nyckelbiotoper, biotopskydd och sumpskog från Skogsstyrelsen.

Exempel på GIS-skikt

LstO Markavvattning i Västra Götaland båtnadsområden: Skiktet visar markavvattningsföretagens båtnadsområden (dvs. de områden som får nytta av markavvattningen) i Västra Götalands län. Detta län är en sammanslagning av tidigare Bohus län (O), Älvsborgs län (P) och Skaraborgs län (R). Skiktet har länkar till skannade förrättningsakter.

LstO Markavvattning i Västra Götaland diken, rör och vallar: Skiktet visar markavvattningsföretagens diken, rör och invallningar i Västra Götalands län. Skiktet har länkar till skannade plankartor och ritningar.

LstO Markavvattning i Västra Götaland övriga: Skiktet visar ungefärligt läge (en cirkel som är genererad från företagets geografiska mittpunkt) för s.k. U-företag i Skaraborg, dvs. överenskommelser gällande dikning m.m. där förrättning inte gjorts. Dessa handlingar finns inte digitalt, utan beställs från Vattenarkivet. Skiktet visar även geografiskt läge för några äldre markavvattningsföretag (före 1918), främst i f.d. Älvsborgs län, där handlingar kan finnas hos Lantmäteriet.

LstO VaKul Buffertområden vattenförekomst...: Skiktet är en del i det grundläggande kunskapsunderlag för att effektivisera och kvalitetssäkra åtgärdsarbetet vid sjöar och vattendrag ur ett kulturmiljö- och vattenförvaltningsperspektiv. Finns fler skikt från detta projekt i Geodatakatalogen.

LstO Regionalt värdefulla vatten för natur: Regionalt värdefulla vatten för natur enligt Länsstyrelsens bedömning. Vatten med specifika utpekade naturvärden som bör bevaras ur ett regionalt perspektiv.

Geodatakatalogen

I det vita fältet under det blåmarkerade fältet Titel kan du t.ex. söka på LSTO och SJV eller delar av namn på de skikt du är ute efter. T.ex. Våtmark, VaKul osv. Se dock till att det är LSTO-data. När du fått upp sökträffar kan du genom att klicka på info-knappen till vänster i sökresultatet läsa den information (metadata) som finns om skiktet, länkar till nedladdning mm.

The screenshot shows the Geodatakatalogen web application interface. The browser address bar shows the URL: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>. The page title is "Länsstyrelserna". The search bar contains "Titel LSTO". The search results table has columns for "Länkar", "Typ", and "Titel". The first row of results is "LstO Agrar småindustri". A red circle highlights the "i" icon in the first column of the results table, and a red arrow points from it to the "i" icon in the browser's address bar. Another red circle highlights the search bar, and a red arrow points from it to the search bar.

Länkar	Typ	Titel
	LSTO	LstO Agrar småindustri
		LstO Bevattningsdomar
		LstO Biotopkarterade Vattendrag
		LstO Djupkurvor sjöar
		LstO Djur- och växtskyddsområden
		LstO Fiskevårdsområden
		LstO Flodpärmusselförekomster
		LstO Fredningsområde Fisket Limniska Vg
		LstO Fredningsområden Fisk (havet)
		LstO Gräns mellan allmänt och enskilt kustvatten
		LstO Gårdar i Västra Götaland